

BUURTEN MET ERFGOED IN BRUSSEL

Inspiratiegids: op ontdekkingstocht in de schoolbuurt

INHOUDSTAFEL

INLEIDING: Erfgoed in Brussel	p.5
I. ALGEMENE ERFGOED- en CULTUURTIPS	
Beeld- en kennisbanken	p.5
Online kaarten	p.5
Uitleenloket VGC	p.5
Inspiratie in de klas	p.5
Subsidies voor projecten	p.5
II. THEMATISCHE ERFGOEDTIPS IN BRUSSEL	
Archief en geschiedenis	p.6
Online kaarten	p.6
Musea	p.6
Immaterieel erfgoed	p.6
Tradities en gewoonten	p.6
Natuur en universum	p.7
Muziek en podiumkunsten	p.8
Ambachten	p.8
Orale tradities en gewoonten	p.8
Onroerend erfgoed	p.9
Natuurlijk erfgoed	p.10
Gidsenorganisaties, wandelingen	p.11
Tips activiteiten voor kinderen en scholen	p.11
III. ERFGOEDTIPS PER BRUSSELSE GEMEENTE	
Anderlecht	p.12
Brussel	p.15
Elsene	p.19
Etterbeek	p.20
Evere	p.21
Ganshoren	p.22
Haren	p.23
Jette	p.24
Koekelberg	p.25
Laken	p.26
Molenbeek	p.27
Neder-Over-Heembeek	p.28
Oudergem	p.28
Schaarbeek	p.29
Sint-Gillis	p.31
Sint-Joost-ten-Node	p.32
Sint-Agatha-Berchem	p.32
Sint-Pieters-Woluwe	p.33
Sint-Lambrechts-Woluwe	p.34
Ukkel	p.35
Vorst	p.36
Watermaal-Bosvoorde	p.37
FOTOLEGENDE	p.38

INLEIDING: Erfgoed in Brussel

Je wil 'iets' doen rond erfgoed in de schoolbuurt maar je weet niet goed waar te beginnen? Geen nood! Deze bundel biedt een **aantal algemene en lokale tips** waar je direct mee aan de slag kan.

De Brusselse organisatie **Erfgoedklassen en Burgerschap** biedt inspiratie en educatieve pakketten voor scholen. Check zeker hun website voor leuke tips!

Heb je een andere vraag over het erfgoed in je school of schoolbuurt? Contacteer dan de **Erfgoedcel Brussel** van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Die bekijkt je vraag en helpt je verder.

Wil je weten wat te doen met het archief van de school? Contacteer dan het **Archief en het Museum voor het Vlaams Leven in Brussel (AMVB)**.

Algemeen contact erfgoed

Erfgoedcel Brussel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

» www.erfgoedcelbrussel.be/
erfgoedbrussel@vgc.be

Erfgoedklassen en Burgerschap

» www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/
» www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/erfgoedklassenathome
» www.erfgoedklassen.brussels/contact/

Archief en Museum voor het Vlaams Leven in Brussel

» www.amvb.be/
Info@amvb.be

Aan de slag met erfgoed in de klas

Buurten met erfgoed

» www.buurtenmeterfgoed.be/
» <http://www.buurtenmeterfgoed.be/nl/schoolprojecten/>
» http://www.buurtenmeterfgoed.be/websites/buurtenmeterfgoed/assets/uploads/files/inspiratie/inspiratie_drie_inspirerende_praktijkvoorbeelden.pdf

Slim erfgoed

» slimerfgoed.be/s/start/page/home

Maak je klas erfgoedwijs

» www.klascement.net/erfgoedwijs/

Sprekers over erfgoed

» historiesvzw.be/sprekerslijst/

Erfgoed voor dummies

» faro.be/sites/default/files/bijlagen/e-documenten/erfgoed%20is_def_web.pdf

I. ALGEMENE ERFGOED- en CULTUURTIPS

BEELD- EN KENNISBANKEN

Beeld en geluid uit de Vlaamse cultuur-, media- en overheidssector

- » Het Archief voor Onderwijs
- » hetarchief.be/
- » www.omroepmuseum.be/

Gedigitaliseerde kranten (o.m. wereldoorlog I, II)

- » www.krantencatalogus.be
- » nieuwsvandegrooteoorlog.hetarchief.be/nl
- » warpress.cegesoma.be/nl/node/7

Luchtfoto's WO II (België, internationaal)

- » www.tijd.be/t-zine/004/vijf-miljoen-luchtfoto-s-uit-tweede-wereldoorlog/1540221.html
- » ncap.org.uk/

Kunst- en erfgoedcollecties

- » www.beeldbankkusterfgoed.be/andere-online-beeldbanken
- » www.erfgoedplus.be/
- » www.erfgoedinzicht.be/
- » artinflanders.be/nl
- » www.parcum.be/nl/blog/duikinonzecollectie
- » www.google.com/culturalinstitute/bruegel/
- » artsandculture.google.com/

Informatie en erfgoed van het middenveld, politieke partijen, sociale beweging, scholen

- » www.odis.be/hercules/_nl_home.php
- » kadoc.kuleuven.be/2_erfgoed/21_onserfgoed/digi_overzicht
- » www.amsab.be/beleef/topstukken
- » advn.be/nl/zoeken
- » www.liberas.eu/collectie/beeldbank/

Kennisbank over technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed

- » www.etwie.be/kennisbank

Kennisbank over WO II in België

- » www.belgiumwwii.be/nl/

Beelden en verhalen over voedings- en landbouwerfgoed

- » cagnet.be/page/beeldbank

Informatie over tradities, feesten, rituelen, ambachten

- » immaterieelerfgoed.be/nl
- » historiesvzw.be/databanken/

Aan de slag met je familiegeschiedenis

- » www.familiegeschiedenis.be/nl

Vakantiekolonies aan Belgische kust

- » www.vakantiekolonies.be/index31bd.html#gsc.tab=0
- » www.vakantiekolonies.be/indexkaart/indexkaart.html

Erfgoed uit heel Europa

- » www.europeana.eu/portal/en

ONLINE KAARTEN

Diverse kaarten

- » www.geopunt.be

Kaarten België, vroegste datering 1358

- » www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws&r=alle-nieuwsberichten&a=2015-08-28-ga-op-ontdekking-op-www.cartesius.be

Opzoeken in Cartesius

- » www.cartesius.be/CartesiusPortal/

Kaart Oostenrijkse Nederlanden en Prinsbisdom Luik, 1777

- » www.kbr.be/nl/kaart-van-ferraris/

UITLEENLOKET VGC

- » www.vgc.be/ondersteuning/uitleenloket/wat-en-hoe

INSPIRATIE IN DE KLAS

- » www.klascement.net/erfgoedwijs/
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/
- » www.vlaanderen.be/publicaties/handleiding-erfgoededucatie-in-je-schoolbuurt
- » klasinbrussel.be/
- » www.leerkrachtbxl.be/verhalen
- » www.cultuurkuur.be/cultuur-in-de-spiegel
- » www.veranderwijs.nu/

SUBSIDIES VOOR PROJECTEN

- » www.cultuurkuur.be/subsidies
- » www.vgc.be/ondersteuning/subsidies/subsidies-onderwijs
- » www.veranderwijs.nu/

II. THEMATISCHE ERFGOEDTIPS IN BRUSSEL

ARCHIEF & GESCHIEDENIS

Privéfoto's en postkaarten over Brussel vroeger

» www.erfgoedbankbrussel.be/

Digitale erfgoedcollecties

» collections.heritage.brussels.nl
» balat.kikirpa.be/search_photo.php

Overzicht archieven in Brussel

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/erfgoedveld/archieven

Introductie tot de geschiedenis van Brusselse plaatsnamen

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-11

Aan de slag met je familiegeschiedenis

» www.familiekunde-brussel.be/
» familiegeschiedenis.be/

Voeding in de stad

» www.bruzz.be/culture/eat-drink/voeding-de-stad-1-hoe-de-aardbei-brussel-veroverde-2021-05-16
» www.bruzz.be/samenleving/voeding-de-stad-2-hoe-molenbeek-voorzichtig-terug-naar-de-stadslanbouw-gaat-2021-05-23
» www.bruzz.be/culture/eat-drink/voeding-de-stad-3-brouwend-brussel-herontdekt-de-lokale-hop-2021-05-30
» www.bruzz.be/culture/eat-drink/voeding-de-stad-4-broodkoorts-laait-op-brussel-2021-06-06

Brusselse jongeren over voeding in de stad

» https://www.apache.be/2021/05/27/back-to-bleed/?fbclid=IwAR2OO-y6Em_Y9vOIlNpSH3yIP-nexrkjK_0uQKMhyegVQic5hEN4awo0m8

Brusselse vrouwen in de kijker

» <https://erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/c735f83d-dd67-4382-8493-59f6485e097a>

Diverse verhalen uit Brussel

» www.bna-bbot.be/dut/news/

Wereldtentoonstelling 1897

» nl.wikipedia.org/wiki/Wereldtentoonstelling_van_1897

Wereldtentoonstelling 1910

» Uit haar as herrezen: de Wereldtentoonstelling van 1910 in Brussel – ArchivrIs

Wereldtentoonstelling 1958

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/verhalen-brussel/expo-58
» erfgoedapp.be/tour/92

ONLINE KAARTEN

Brussel 1930-2014

» stedenbouw.irisnet.be/cartografie/hemelsbrussel

MUSEA

» www.brusselsmuseums.be/nl/
» www.minieurope.com

IMMATERIEEL ERFGOED

• UNESCO:

» www.unesco-vlaanderen.be/
» visit.brussels.nl/article/unesco-sites-van-brussel
» commission.unesco.be/fr/commission-francophone-germanophone

• TRADITIES EN GEWOONTES

Lenterituelen

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1

Holi

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/holi

Chinees nieuwjaar

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/chun-jie-of-chinees-nieuwjaar

Idd n Yennayer

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/idd-n-yennayer

Martisor

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/martisor

Yezidi Newroz

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/yezidi-newroz

Iraans Noroez

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/iraans-noroez
» immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/norouz-3

Katholiek Pasen

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/katholiek-pasen

Orthodox Pasen

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/orthodox-pasen

Pessah

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/pessah

Songkran

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/lentefeesten-1/songkran

Nieuwjaarsdrank in Brussel: kalibabou

» www.beercity.brussels/home/2017/kalibabou-recreating-brussels-christmas-cocktail-lambic

De Meyboom

» www.meyboom.be/nl
» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-meyboom>

De Ommegang van Brussel

» www.ommegang.be/
» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-ommegang>

Processie Sint-Guido

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-processie-van-sint-guido-en-onze-lieve-vrouw-van-gratie-in-anderlecht>

Sint-Verhaegen

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/saint-verhaegen>

De reuzentraditie

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-reuzentraditie>

Wapengilden

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-reuzentraditie>

Bloementapijt

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/het-bloementapijt-van-brussel>

Kermiscultuur

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-levende-kermiscultuur>

Badcultuur- Hammam

» immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/van-thermae-tot-hammambezoek

NATUUR EN UNIVERSUM

(eetcultuur, gewoontes, gebruiken,...)

De fritkotcultuur in Brussel

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-fritkotcultuur>
» www.bruzzket.be/videoreeks/filmpjes/video-ketcity-2-wat-de-beste-frituur-van-brussel
» www.brusselslife.be/nl/article/frietkoten-in-brussel

Speculoos maken

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/ambachtelijk-vakmanschap-en-de-speculoostraditie-in-brussel>

Witloofteelt

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-teelt-en-de-forcerie-van-witloof-in-brussel>
» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/witloofteelt-in-haren
» immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/het-telen-van-grondwitloof
» www.brigade.brussels/witloof-in-the-stad

Carabouya (snoepjes)

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/carabouya-1
» <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/08/04/mysteries-ontrafeld-wie-waren-de-twee-zwarte-snoepverkopers-zwa/>

Comme chez Soi

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/van-frituur-tot-sterrenrestaurant

De Grote Markt

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/grote-vroegmarkt

Bierkruiken, collectie Brouwersmuseum Brussel

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/in-kannen-en-kruiken
- » <https://cagnet.be/item/E00000019>

Biercultuur

- » erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/biercultuur
- » www.beercity.brussels/

Italiaans ijs

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/italiaanse-ijsventers-in-brusselse-straten

Karakollen

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/karakollen-van-chez-jef-et-fils

Stadsboeren

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/stadsboeren

Herboristerij en geneeskrachtige planten

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/anja-van-geert
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ucl-tuin-van-geneeskrachtige-planten-paul-moens
- » visit.brussels/nl/place/Botanische-tuin-Jean-Massart
- » Health Gardens in Brussel: <https://www.facebook.com/groups/486614772154190>
- » erasmushouse.museum/nl/workshop-de-tuin-van-de-genezer/

Schape herderen

- » lesmoutonsbruxellois.be/

West-Vlaamse slaggers in Brussel

- » www.bruzz.be/samenleving/jouw-vraag-hoe-komt-het-dat-er-zo-veel-west-vlaamse-slaggers-brussel-actief-zijn-2019-11

• MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN

Bulgaarse Horo (dans)

- » immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/bulgaarse-horo-dansen-in-brussel

Gnawa:

- » immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/gnawacultuur-hun-muziek,-zang-en-dans-in-brussel
- » www.metx.be/projecten/karkaba/

Diverse muziekgenres

- » muziekpublique.be/

Beiaardcultuur uit Brussel

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/beiaardcultuur>

Poppentheater Toone

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/koninklijk-poppentheater-toone>
- » <https://collections.heritage.brussels/index.php?institution=5§ion=objects&lg=nl>

• AMBACHTEN

Stokerij Fovel

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/stokerij-fovel

IJzersmid Michel Mouton

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/michel-mouton
- » www.ijzer-en-vuur.be/

Weven met Atelier van Lotte en René

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/atelier-lotte-en-rene

Weven met Tamara Cruz

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/tamara-cruz

Houtbewerking met Abel Mansia

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/abel-mansia

Houten schrijnwerk

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/praktische-boekjes/houten-schrijnwerk>
- » <https://klasinbrussel.be/activiteiten/met-hout-knutselen>

Rocailles

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/praktische-boekjes/rocailles>

Schilderen op glas

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/diane-souleymane-

Etsen

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/margriet-van-der-ven

• ORALE TRADITIES, DIALECTEN

Volksverhalen

- » www.volksverhalenbank.be/
- » www.volksverhalen.be/volksverhalen?page=4
- » www.beleven.org/verhalen/lijsten/trefwoorden.php?q=brussel

Brussels dialect

- » www.bruzz.be/samenleving/marcel-de-schrijver-nee-nhet-gaat-niet-goed-met-het-brussels-2017-10-10
- » www.dialectloket.be/beeld/filmpjes/brussels/
- » www.bruzzket.be/say-what/t-brussels-uit-de-mond-van-een-echte-brusselaar-2020-12-04

Be.Brusseleir

- » www.brusseleir.eu/

Braave Joenges

- » debraavejoenges.be/

Soedanese dichter, Alhadi Agabeldour

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/alhadi-adam-agabeldour

Zaghareed (trilkreet)

- » immaterieelerfgoed.be/nl/erfgoederen/zaghareed-in-brussel
- » oralsite.be/pages/Club_Zaghareed

ONROEREND ERFGOED

Algemeen overzicht monumenten in Brussel

- » monument.heritage.brussels/index.php?lg=nl

Tijdschrift 'Urban' per thema

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel

Kunst van het bouwen

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-3-4-de-kunst-van-het-bouwen/nr3-4-de-kunst-van-het-bouwen

Brussel, m'a tu vu? (over het mondaine Brussel)

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-6-7-brussel-m-as-tu-vu/nr%20-7-brussel-m-as-tu-vu

Archeologische sporen van sport en spel

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-8/artikel-8-7

Scholen in Brussel

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-1-terug-naar-school/nr1-terug-naar-school
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/geschiedenis-van-de-brusselse-scholen
- » archiviris.be/nl/category/themas/schoolleven/

Gemeentehuizen van Brussel

- » collections.heritage.brussels/files/pages/fichiersnl/fichiersnl/ErfgoedBrussel_17_gemeentenschatten.pdf
- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-18-gemeentehuizen/nr18-gemeentehuizen

De Heizel en de wereldtentoonstellingen van 1935 en 1958

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-heizel-en-de-wereldtentoonstellingen-van-1935-en-1958

Kerkhoven, begraafplaatsen, graf galerijen, funerair erfgoed

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/kerkhoven-en-begraafplaatsen
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-8/artikel-8-4
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-6
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-26-27/artikel-26-27-4

Herinneringsplaatsen WO I & II

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-5
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-4
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/14-18-beelden-vertellen/
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/14-18-oorlog-op-tablets/

Brusselse bioscopen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/geschiedenis-van-de-brusselse-bioscopen
- » www.cinema-in-bezet-belgie.be/index.html

Brusselse pakhuizen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-8/artikel-8-1

Industrieel erfgoed in Brussel

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-14
- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-15-16-ateliers-fabrieken-en-kantoren/nr15-16-ateliers-fabrieken-kantoren
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-brusselse-kanalen

Stedenbouw

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-10
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-3
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-2
- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-21-victor-besme/nr21-victor-besme

Bouwen in het interbellum (tuinwijk, Bozar, appartement)

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-9
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/appartementsgebouwen-uit-het-interbellum

Tuinwijken

- » be.brussels/cultuur-toerisme-vrije-tijd/ongewoon-brussel/tuinwijken-arbeiderswijken-en-modelwijken
- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel

Woonhuisarchitectuur

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-8

Openbare gebouwen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-7

Neoclassicisme

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-6

Rocaille

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-5

Brussel van de 13e tot de 17e eeuw

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-5
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-3
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-1
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/eerste-omwalling

Brussel van de prehistorie tot de 13e eeuw

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-2
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-1

Stadsarcheologie

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-17-stadsarcheologie/nr17-stadsarcheologie

Cultusgebouwen

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-13-cultusgebouwen/nr13-cultusgebouwen

Kunstenarsateliers

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr26-27-kunstenarsateliers/nr-26-27-kunstenarsateliers

Kastelen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-kastelen
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-voormalige-coudenbergpaleis

Zwembaden

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/zwembaden-en-openbare-baden

Hoogte honderd

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-wijk-hoogte-honderd

Militair erfgoed

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-militaire-erfgoed

» **Cafés**

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-cafes-van-brussel

» **Koninklijk domein**

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/koninklijk-domein-van-laken

Justitiepaleis

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-justiciepaleis

NATUURLIJK ERFGOED

De groene wandeling

» gardens.brussels/nl
» leefmilieu.brussels/themas/groene-ruimten-en-biodiversiteit/de-groene-wandeling

Groene ruimten

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-11

Bomen (in de stad, Zoniënwoud,...):

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/praktische-boekjes/de-boom-in-de-stad
» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-12
» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-14/artikel-14-6
» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-14/artikel-14-3
» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-ter-kamerenbos

Parken en tuinen

» Parken en tuinen – ArchivIris
» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-9-parken-en-tuinen/nr9-parken-tuinen
» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-leopoldspark-architectuur-en-natuur

Landelijk erfgoed

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-13

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-rurale-erfgoed

Brusselse dierentuin

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-14/artikel-14-10

Watererfgoed in Brussel:

» www.coördinatiezenne.be/downloads/CoZ-fichesNL-2019/CoZ-fiche9-19_lk_PRINT.pdf
» nl.wikipedia.org/wiki/Zeekanaal_Brussel-Schelde
» leefmilieu.brussels/themas/water/water-brussel/vijvers-en-waterlopen
» leefmilieu.brussels/themas/water/water-brussel/vijvers-en-waterlopen/kaart-van-de-waterlopen
» www.coördinatiezenne.be/nl/documentatie/dossiers/bronnen.php
» www.routeyou.com/nl/group/view/29685/meer-dan-100-bronnen-in-brussel
» www.bruzz.be/milieu/citizen-scientists-ontdekken-al-minstens-150-bronnen-brussel-2021-07-15

GIDSENGORGANISATIES, WANDELINGEN

» www.stapstad.be/
» www.uitinbrussel.be/gidsenorganisaties
» www.uitinbrussel.be/wandelingen
» visit.brussels/nl/rondleidingen-voor-groepen

TIPS ACTIVITEITEN VOOR KINDEREN EN SCHOLEN

» klasinbrussel.be/activiteiten/speelgoed-hier-en-daar-nu-en-toen
» klasinbrussel.be/
» www.jonginbrussel.be
» www.uitinbrussel.be/brusselvoorscholen
» www.bruzzket.be/
» visit.brussels/nl/educatief-aanbod-en-animaties-in-brussel

III. ERFGOEDTIPS PER BRUSSELSE GEMEENTE

ANDERLECHT

• ARCHIEF & GESCHIEDENIS

Tijdschrift gemeente Anderlecht:

» www.anderlecht.be/index.php/nl/webzines

Archief gemeente

» Gemeente Anderlecht – ArchivIris

Archief OCMW

» OCMW van Anderlecht – ArchivIris

Heemkring Anderlechtensia

» www.anderlechtensia.be

Heemkring De Swaene

» www.deswaene.be

Bibliotheek Anderlecht (lokale geschiedenis)

» anderlecht.bibliotheek.be/catalogus?q=geschiedenis%20anderlecht

Industrieel verleden Anderlecht

- » www.coop.brussels/decouverte/nl/
- » www.journalbelgianhistory.be/nl/system/files/article_pdf/BTNG-RBHC%2C%2012%2C%201981%2C%204%2C%20pp%20741-775.pdf
- » bruxellesfabriques.be/
- » www.bruzz.be/economie/ambachtelijk-atelier-fibru-europ-al-166-jaar-thuis-medailles-2019-10-05
- » www.bruzz.be/economie/kroniek-van-de-fisch-dynastie-2019-10-05

Beeldenbank Brukselbinnestebuiten

» www.brukselbinnestebuiten.be/beeldenbank

• MUSEA

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/begijnhof-van-anderlecht
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/erasmus-huis
- » www.scheut.be/index.php/museum/het-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/nationaal-museum-weerstand
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-geneeskundemuseum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-museum-voor-menselijke-anatomie-embryologie-louis-deroubaix
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/bussels-museum-van-de-geuze

• IMMATERIEEL ERFGOED

De Reuzen van Anderlecht

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-reuzentraditie>

Reuzen in Anderlecht

» <https://www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/geantsnl.pdf>

Processie Sint-Guido

- » www.saintguidonfolklorique.be/
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-processie-van-sint-guido-en-onze-lieve-vrouw-van-gratie-in-anderlecht>

Koninklijk Broederschap van de Heilige Guido

» <http://collections.heritage.brussels/nl/objects/43476>

Luizenmolens

- » www.levendemolens.be/?pag=molengids&spag=vb
- » www.molenechos.org/molen.php?AdvSearch=175
- » www.anderlecht.be/qr/1008-luizenmolen

Veeweyde (dierenasiel sinds 1908)

» www.veeweyde.be/nl/geschiedenis/

Het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels (KBVBV)

- » protectiondesoiseaux.be/
- » vogelbescherming.be/de-vereniging/onze-geschiedenis
- » www.standaard.be/cnt/b19058947070912
- » nl.wikipedia.org/wiki/Koninklijk_Belgisch_Verbond_voor_de_Bescherming_van_de_Vogels

Broodbakken 'Kiekebich'

» kiekebich.be/about/

• ONROEREND ERFGOED

Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

» www.anderlecht.be/nl/historisch-centrum

Elishouthoeve

- » www.anderlecht.be/nl/elishouthoeve
- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-rurale-erfgoed>

Overdekte markt

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-8/artikel-8-2

Erasmushuis, begijnhof, de collegiale

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/anderlecht-de-collegiale-het-begijnhof-het-erasmushuis

Brouwerij Belle-Vue

- » www.beercity.brussels/home/2020/belle-vue-constant-vanden-stock-anderlecht

Anderlecht voetbalstadion

- » www.anderlecht-online.be/nl/stadium

Tuinwijk Het Rad (1920)

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Deze wijk werd ontworpen in 1920 voor de Anderlechtse Haard onder leiding van J.J. Eggericx bijgestaan door architecten Pompe, Meckmans, Jonghers en Voets. Het werd een echt architectuurlabo op het gebied van bouwsystemen. De wijk telde oorspronkelijk bijna 700 huizen voor de arbeidersklasse. Het concept was telkens hetzelfde: een woonkamer, drie slaapkamers, een zolder en een tuintje. Geheel volgens de traditie van de tuinwijken werden de gebouwen opgetrokken rond een gemeenschappelijke groene zone, het Lustplein.

Tuinwijk Goede Lucht (1921-1923)

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
De tuinwijk Bon Air of Goede Lucht werd aangelegd vanaf 1923 in hartje platteland, ver verwijderd van de in die tijd bebouwde gebieden. Het werd gebouwd door de Anderlechtse Haard. De naam van de tuinwijk lijkt bedoeld voor de onteigende Brusselaars, die men wil overtuigen om te verhuizen naar die geïsoleerde en moeilijk bereikbare plaats. In datzelfde opzicht houden de straatnamen tal van beloftes in over een nieuw en ander leven in plaats van het zagezegd ongezonde leven in het midden van de stad. Enkele voorbeelden zijn: de Hygiënestraat, Heilzaamstraat, Gezondheidsstraat, Matigheidsstraat, Vruchtbaarheidsstraat, Gelukstraat of de Geestdriftstraat.

Tuinwijk Moortebeek (1922)

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
De best bewaarde tuinwijk van Anderlecht werd gebouwd door Collectieve Haarden en ontworpen door stedenbouwkundige Louis Van der Swaelmen. Bijgestaan door Bragard, Brunfaut, De Paepe, Diongre, Hoeven en Mouton. De zowat 360 woningen van deze tuinwijk zijn te herkennen aan de geeloranje gevels. Deze wijk werd

aangelegd in 1922 na een architectuurwedstrijd. Alle straten zijn er genoemd naar een beroemde schrijver, bijv. Shakespearelaan.

• WANDELINGEN

- » anderlecht.bibliotheek.be/stadsgeheimen
- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/anderlecht

Te downloaden gidsen van Anderlecht

- » www.anderlecht.be/nl/te-downloaden-gidsen

Erasmushuis en de tuin

- » erasmushouse.museum/wp-content/uploads/2020/06/Dossier_docent-1.pdf

Stadsgids Anderlecht:

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/Balade-nl.pdf

Op wandel door de wijken:

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/quartier_nl.pdf

Volg de gids in Anderlecht:

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/Guide_NL.pdf

Het historisch centrum van Anderlecht:

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/historiqueN.pdf

De collegiale kerk van Sint-Pieter en Sint-Guido:

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/pasapasnl.pdf

Het gemeentehuis van Anderlecht

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/MaisCommNL.pdf

De begraafplaats van Anderlecht

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/CimetiereNL.pdf

Het Jules Vandenpeerenboomhuis

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/VandenNL.pdf

Jean Baptiste Dewin, 10 jaar architectuur

- » www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/DewinNL.pdf

Art Deco en Modernisme

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/GuideArtdecoNL.pdf

Het Park System in Anderlecht

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/ParkSystemNL.pdf

Het museum van Geneeskunde

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/MuseeMedNL.pdf

De muurschilderingen van de collegiale kerk

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/PeinturesMaqN.pdf

Sgraffitokunst in Anderlecht

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/ScraffitesMaqN.pdf

Dubrunfaut en Collier in Anderlecht

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/DubrunfautNL.pdf

Graffiti in Anderlecht

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/GraffitiMaqN.pdf
» www.youtube.com/watch?v=a2x87uv9KEw

Kunst in de metro

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/metro-nl.pdf

Uitzonderlijke beeldhouwkunst in Anderlecht

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/Sculpt_NL.pdf

In de voetsporen van Jacques Brel

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/Brel%20v2%20NL.pdf

In de voetsporen van Maurice Carême

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/caremenl.pdf

In de voetsporen van Lismonde

» [www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/In%20de%20voetsporen%20van%20Lismonde%20%20NL%20\(1\).pdf](http://www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/In%20de%20voetsporen%20van%20Lismonde%20%20NL%20(1).pdf)

Anderlecht, de blauwgroene edelsteen

» www.anderlecht.be/sites/default/files/medias/Files/tourisme/vertbleunl.pdf

De vallei van de Vogelzangbeek

» www.gs-esf.be/downloads/topoguides/Vogelzangbeek10_NL_LOW_A4.pdf

De Zenne en het kanaal in Anderlecht

» www.gs-esf.be/downloads/topoguides/Anderlecht08_NL_LOW_A4.pdf

Zoektocht naar een rivier, de vallei van de Pede

» www.gs-esf.be/downloads/topoguides/2018_Neerpede_NL.pdf

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief van de Stad Brussel

- » Stad Brussel – Archiviris
- » archieff.brussel.be/

OCMW Brussel

- » OCMW van Stad Brussel – Archiviris

Museum van de Stad Brussel

- » www.brussel.be/musea-en-kunstencentra

Erfgoedbank Brussel

- » www.erfgoedbankbrussel.be/brussel

Beeldenbank Brukselbinnestebuiten

- » www.brukselbinnestebuiten.be/beeldenbank

Cercle d'histoire Bruxelles

- » www.cehibrux.be/

Société royale d'archéologie de Bruxelles

- » www.srab.be/

Onderwijs geschiedenis

- » Onderwijs en openbare onderstand: een bevoorrechte maar weinig gekende band – Archiviris
- » Isabelle Gatti de Gamond – Archiviris
- » archiviris.be/nl/2020/07/12/dit-is-waar-manneken-pis-heeft-leren-lezen-de-grote-architecten-ten-dienste-van-kinderen-in-brussel/

Bruegel

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/wandelingen
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/bruegel-brussel/

Passages uit 'Sneuwpoppendedicht' van Jan Smeken, stadsdichter uit Brussel van 1511

- » erfgoedapp.be/tour/242

Lokale geschiedenis Louizalaan

- » www.bruzz.be/samenleving/grensgevallen-1-de-louizalaan-2014-07-24

Uitvinding van de Filet Americain (Hotel Canterbury)

- » niels1926.be/de-historiek/?lang=nl

Muurschilderingen in de Noordwijk

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/buurten-wijken/muurschilderingen-in-de-noordwijk

Anneessens-Palace, geheugen van een wijk

- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/buurten-wijken/anneessens-palace

• MUSEA

- » www.amvb.be
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/archief-en-museum-van-de-franstalige-literatuur
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/argos
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/art-et-marges-mus%C3%A9e-museum
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/autoworld-museum-brussels
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/belexpo
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/belgisch-museum-van-de-vrijmetselarij
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/belgisch-stripcentrum-stripmuseum-brussel
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/belvue-museum
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/bezoekerscentrum-vlaams-parlement
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/bozar-paleis-voor-schone-kunsten
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/museum-stad-brussel
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/bruxella-1238
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/centrale-for-contemporary-art
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/centrale-box
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/centrale-lab
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/choco-story-brussels
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/cinamatek
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/collecties-van-het-ocmw-openbaar-centrum-voor-maatschappelijk-welzijn
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/coudenbergpaleis
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/de-munt
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/experience-brussels
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/fin-de-siecle-museum
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/fondation-brel
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/garderobe-mannekenpis
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/geopolis-centrum-voor-fotojournalistiek
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/hallepoort
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/huis-van-de-europese-geschiedenis
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/ing-art-center
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/iselp
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/joods-museum-van-belgi%C3%AB

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/kanal-centre-pompidou
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/kbr
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/koninklijke-musea-schone-kunsten-belgi%C3%AB
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/magritte-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/marc-sleen-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/maurice-bejart-huis
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/mem-museum-van-erotiek-en-mythologie
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/mim-muziekinstrumentenmuseum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/mode-en-kant-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/modern-museum-selectie
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/moof-strip-3d-museum-brussel
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-kunst-geschiedenis
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-belgische-brouwers
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-nationale-bank-belgie
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-natuurwetenschappen-koninklijk-belgisch-instituut-natuurwetenschappen
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/old-masters-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/paleis-karel-van-lotharingen
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/parlamentarium
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/riolenmuseum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/sint-gorikshallen
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/war-heritage-institute-koninklijk-museum-leger-krijgsgeschiedenis
- » beursbourse.be/

• IMMATERIEEL ERFGOED

Kruisboogschutters

- » <https://www.facebook.com/JKempenaers/>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-sermenten-van-brussel>
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/groot-koninklijk-serment-en-van-st-joris-der-kruisboogschutters

De Meyboom

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-meyboom>
- » www.meyboom.be/nl/poepedroegers.html

De Ommegang van Brussel

- » www.ommeegang.be/
- » erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-ommeegang

Poppentheater Toone

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/koninklijk-poppentheater-toone>
- » <http://collections.heritage.brussels/index>

Reuzen van de Marollen

- » marolles.brussels/listing/association-du-quartier-bruegel-et-des-marolles/

Les Mignonnettes (majoretten uit Marollen)

- » marolles.brussels/listing/les-mignonnettes/

De Vroegmarkt

- » www.bruzz.be/culture/news/opendeur-bij-vroegmarkt-mabru-2015-09-16#:~:text=Vroeger%20werd%20de%20markt%20in,elke%20ochtend%20hun%20waren%20voor
- » www.mabru.be/nl/
- » www.brussel.be/mabru-de-vroegmarkt-van-brussel

• ONROEREND ERFGOED

- » Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Scholen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/geschiedenis-van-de-brusselse-scholen

Gangen in Brussel

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/gangen

Hallepoort

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/ons-tijdschrift-per-artikel/nr-2-hallepoort/nr2-de-hallepoort

Marollen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-marollen

Rijksadministratief centrum

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-rijksadministratief-centrum

Ringlanen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-ringlanen-van-de-hallepoort-tot-het-rogierplein

Centrale lanen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-centrale-lanen
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/de-grote-lanen-van-het-centrum/

Wolstraat

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/wolstraat

Louizalaan

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/brussel-stad-van-kunst-en-geschiedenis/de-louizalaan

Koningsplein en Warandewijk

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-koningsplein-en-de-warandewijk

Squarewijk

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-squareswijk

Leopoldpark

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-leopoldspark-architectuur-en-natuur>
- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-14/artikel-14-10/>

Begijnhofwijk en groot godshuis

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-begijnhofwijk-en-het-groot-godshuis

Sint-Katelijnewijk en de havendokken

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-sint-katelijnewijk

Zavelwijk en kerk

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-zavel-de-wijk-en-de-kerk

De Grote Markt

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-grote-markt-van-brussel

Passages

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/drie-voorbeelden-van-passages-uit-de-19de-eeuw>

Marktplaatsen

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-marktplaatsen-van-de-vijfhoek

Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuwwijk

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-onze-lieve-vrouw-ter-sneeuwwijk

Van Coudenberg tot Kunstberg

- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/van-coudenberg-tot-kunstberg/

Jubelpark

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-jubelpark-zijn-gebouwen-en-musea

Brouwerij Leopold

- » www.beercity.brussels/home/2018/brasserie-leopold-place-luxembourg-european-parliament

Tuinwijk Verregat

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Uitgestrekte tuinwijk door coöperatieve vennootschap Le Home. Net zoals in Ganshoren voor haar leden die werkten voor de Gasmaatschappij, het Bestuur der Spoorwegen en de Post en Telegraaf. Gebouwd in 2 grote fases, 1922-1926 en 1951-1953. Van de 450 geplande huizen van de eerste fase werden er slechts 177 + een blok van 14 appartementen gebouwd volgens de plannen van architect Henri Derée.

Tuinwijk Wannecouter (1922)

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Gebouwd door de Lakense Haard. Architect Robberecht ontwierp er 43 huizen, meestal per 4 of 5 gegroepeerd, wat ze het uitzicht geeft van individuele woningen. De schikking van de huizen is heel gevarieerd.

Jean de Bologne-Wannecouter-De Wand (1960)

- » nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Geheel van 3 langwerpige gebouwen ontworpen voor de Lakense Haard door Gaston Brunfaut. Het kleurgebruik van de buitenbekleding en de loggia's wijzen op invloed van Le Corbusier. De kleuren van deuren, kasten en vloerbekleding zijn aangegeven op de plannen. Het geheel ligt rond een grote tuin.

Modelwijk (1958):

- » www.laken-ingezoomd.be/magazine/201112111200_DE%20MODELWIJK.pdf
Dit project, onder leiding van architect Renaat Braem, wilde het archetype van de ideale sociale huisvesting zijn: elke inwoner had een huis, een tuin en toegang tot buurtvoorzieningen zoals bibliotheken, winkels, sportterreinen enz. Het geheel werd opgetrokken in 1958, recht tegenover het terrein van de Wereldtentoonstelling. Deze wijk moest op de wereldtentoonstelling de nationale knowhow inzake sociale huisvesting illustreren.

Al in 1955 werd een team van architecten samengesteld, maar om financiële redenen werden de werken uitgesteld. Begin jaren 60 werden ze hervat en ze duurden tot 1972. Dit manifest van het functionalistisch modernisme combineert hoge torens met horizontale woningstructuren in een groen kader. In de omringde groene ruimte geeft landschapsarchitect Gilles Clément vrij spel aan een ongetemde natuur.

• NATUURLIJK ERFGOED

- » Parken en tuinen in Brussel – ArchivIris
- » nl.lafermeduparcmaximilien.be/

• WANDELINGEN

- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/in-het-spoor-van-paul-hamesse/
- » www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/meneer-houtstont/
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/in-de-sporen-van-pieter-bruegel-de-oudere>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/in-de-voetsporen-van-bernard-van-orley>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/de-brusselse-paleizen-wandelkaart>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/de-kunstberg-wandelkaart>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/de-galerijen-wandelkaart>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/zavelwijk-wandelkaart>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/belgische-revolutie-wandelkaart>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/in-de-voetsporen-van/remigio-cantagallina>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/brussel-uitbreiding-zuid>

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/brussel-uitbreiding-oost>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/brussel-vijfhoek>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/de-eerste-omwalling>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/de-tweede-omwalling>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/in-de-voetsporen-van-andreas-vesalius>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/wandeling-door-de-marollen>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/wandeling-langs-de-zenne>

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief van de gemeente

- » Gemeente Elsene – Archiviris
- » www.elsene.be/site/61-Dienst-Archieven

Archief OCMW

- » OCMW van Elsene – Archiviris

Onderwijsgeschiedenis

- » archiviris.be/nl/2020/08/02/de-scholen-van-tenbosch/

• MUSEA

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/stichting-boghossian-villa-empain
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/camille-lemonnier-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/civa
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/dieteren-gallery
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/fondation-cab
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/internationaal-marionettenmuseum-peruchet
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/kindermuseum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/meunier-museum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-van-elsene
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/solvay-huis
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-centrum-voor-onderzoek-en-technologische-studie-van-de-plastische-kunsten-crea-patrimoine
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-chemie-experimentarium
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-dierkunde-en-antropologiemuseum
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-cultuur-espace-allende
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-experimentarium-fysica
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-museum-geneeskragtige-planten-en-farmacie
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ulb-museum-bibliotheek-michel-de-ghelderode
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/wiertz-museum

• ONROEREND ERFGOED

- » Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Vijvers van Elsene

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-vijvers-van-elsene-en-omgeving

Molièrelaan

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-molierelaan/view>

Ter Kameren Abdij

- » <https://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-ter-kamerenabdij>

Sint-Bonifatiuswijk

- » <https://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-sint-bonifatiuswijk>

• NATUURLIJK ERFGOED

Vijvers

- » een oase van rust in Elsene – Archiviris

• WANDELINGEN

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/wandeling-door-de-ter-kamerenabdij>
- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/elsene>

ETTERBEEK

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

CAVA, Centrum voor Academische en Vrijzinnige Archieven

» www.cavavub.be/nl/organisatie

Bibliografie geschiedenis Etterbeek

» https://monument.heritage.brussels/files/cities/1040/documents/bibliografie_etterbeek.pdf

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/cauchiehuis
» visit.brussels/nl/place/Museum-van-de-geintegreerde-politie
» www.artandhistory.museum/nl
» www.klm-mra.be/

• IMMATERIEEL ERFGOED

Sint Verhaegen

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/saint-verhaegen>

Frietkot Maison Antoine (Jourdanplein)

» www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20130222_00480240
» www.maisonantoine.be/index.php/notre-histoire
» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-frietkotcultuur>

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Huis Hap en Felix Hap park

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-21/artikel-21-8/view>

Tuinwijk Jouët-Rey

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Geheel van 32 huizen gebouwd in 1909-1910 rond een centraal grasperk in opdracht van de Hospices de Bruxelles om onderdak te bieden aan bejaarden. Elke straat telt twee groepen van acht belendende huizen met voortuintjes. Een brede centrale doorgang verbindt de twee straten en verleent toegang tot het park met bomen dat zich midden in het woonblok bevindt. Elk pand met één slaapkamer, keuken en toilet op begane grond; zolderverdieping. Heden verwaarloosd.

De wijk werd in 1998 gerenoveerd en sommige huizen zijn nog steeds appartementen voor begeleid wonen voor bejaarden, zieken of mensen in nood. Het parkje in het centrum van de tuinwijk is toegankelijk voor het grote publiek.

Wijk Coquilhat

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Tuinwijk die door de Etterbeekse Haard, een maatschappij voor de bouw van goedkope woningen, achter de artillerieskazerne Rolin werd gebouwd (bouwaanvraag van 1922). Deze tuinwijk bestaat uit drie kronkelende straatjes (nl. Luitenant J. Beckerstraat, C. Coquilhatstraat en Luitenant Lippensstraat), die door drie rechte straten worden omsloten (Baron Dhanisstraat, Generaal Fivéstraat en Kommandant Ponthierstraat). De namen van deze straten zijn alle ontleend aan figuren uit de kolonisatieperiode van Kongo. In totaal werden 92 arbeiderswoningen van het eenvoudig rijwoningstype met privé-tuin gebouwd. Er werd gezocht naar de beste verhouding tussen architectuur en natuur waarbij de nodige aandacht werd besteed aan wooncomfort, hygiëne en sociaal leven. Het geheel vormt een pittoresk ensemble met begijnhofallures en kwam tot stand door de samenwerking van de architect Hubert Marcq en Edmond Serneels die elk 46 woningen ontwierpen.

» en.wikipedia.org/wiki/Mbandaka
Mbandaka, vroeger bekend onder de naam Coquilhatstad (Coquilhatville in het Frans, naar Camille Coquilhat), is een stad in de Evenaarsprovincie in de Democratische Republiek

• WANDELINGEN

» www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/art-nouveau-of-art-deco/
» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/etterbeek>
» www.routeyou.com/nl-be/location/toppoi/47477789/bezienswaardigheden-in-etterbeek

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» [Gemeente Evere – Archiviris](#)

“Een drama in een gekkenhuis”. Het “geval Evere” Brussel, 1871-1872

» www.journalbelgianhistory.be/nl/system/files/article_pdf/Art4_Godart_Une%20drame%20dans%20une%20maison%20de%20fous.pdf

• MUSEA

- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/brussels-museum-van-de-molen-en-de-voeding
- » www.brusselsmuseums.be/nl/musea/gemeentelijk-museum-peter-cnops
- » www.bruzz.be/samenleving/everenaar-van-het-jaar-pieter-cnops-eerst-de-rapen-dan-het-witloof-2012-01-20

• IMMATERIEEL ERFGOED

Compagnons de witloof

- » <http://www.confries.be/CNBB/conf/witloof/index.htm>
- » <https://www.facebook.com/CompagnonsduWitloof/>

• ONROEREND ERFGOED

- » [Inventaris van het bouwkundig erfgoed \(heritage.brussels\)](http://inventaris.van.het.bouwkundig.erfgoed.be)
- » <https://evere.brussels/nl/wat-te-doen/900-jaar-van-evere/plaatsen-monumenten>

Begraafplaats

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-11-12/artikel-11-12-7>

Luchthaven Haren-Evere

- » www.hangarflying.eu/?s=evere
- » nl.wikipedia.org/wiki/Luchthaven_Haren
- » <https://sites.google.com/site/essai228/aviation-civile/a%C3%A9roports/haren-evere-historiek>
- » www.aam-editions.com/shop/uncategorized/het-vliegveld-van-haren-evere/
- » https://erfgoedbankbrussel.be/mediabank/?fq%5B%5D=search_s_entity_

Tuinwijk Tuinbouw (1922):

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Het kleine tuinwijkje Tuinbouw is aangelegd vanaf 1922 volgens de plannen van Jean-Jules Eggericx en bevindt zich in een niet verstedelijkt gedeelte van de gemeente. De 10 bepleisterde tweewoonsten staan weg van de straat en zijn omgeven door grote tuinen. De arbeidersgezinnen konden een eigen moestuintje hebben en kleine dieren kweken. Daartoe waren de huizen oorspronkelijk voorzien van een stal, die nu meestal tot een garage is omgebouwd. Het kleinere broertje van bekende tuinwijken Le Logis en Floréal die Eggericx in dezelfde periode ontwierp in Watermaal-Bosvoorde. In opdracht van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom.

• WANDELINGEN

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/evere

GANSHOREN

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» Gemeente Ganshoren – Archiviris

Erfgoedbank Ganshoren

» <https://erfgoedbankbrussel.be/ganshoren>

Een boerenleven in Ganshoren

» www.erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/9fe83f23-9b04-4345-bfbb-fc26ddb9de37

Pop-up cultureel centrum in oude boerderij

» www.bruzz.be/culture/events-festivals/voormalige-boerderij-wordt-tijdelijke-broedplaats-voor-cultuur-ambacht-en

» www.facebook.com/Bij-Chez-Theo-Jeanine-100374622063928

• MUSEA

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/museum-moderne-religieuze-kunst

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/museum-zwartzusters-brussel

• IMMATERIEEL ERFGOED

Paardenslagerij

» www.bruzz.be/videoreeks/bruzz-international-05122016/video-slager-geert-vermeire-elke-werkdag-nog-altijd-als-de

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Heideken

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel
Coöperatieve 'Le Home de Ganshoren', opgericht begin jaren 1920, trekt op de Heyde (gemeenschappelijke weide) een geheel van goedkope arbeiderswoningen op voor haar leden die werkten voor de Gasmaatschappij, het Bestuur der Spoorwegen en de Post en Telegraaf. Het resultaat was een tuinwijk met 150 eengezinswoningen met vijf verschillende types plattegronden, gebouwd door architect Jules Ghobert. Het geheel ligt rond 2 pleinen, het Homeplein en het Sorbeboomplein.

Villa's van Ganshoren

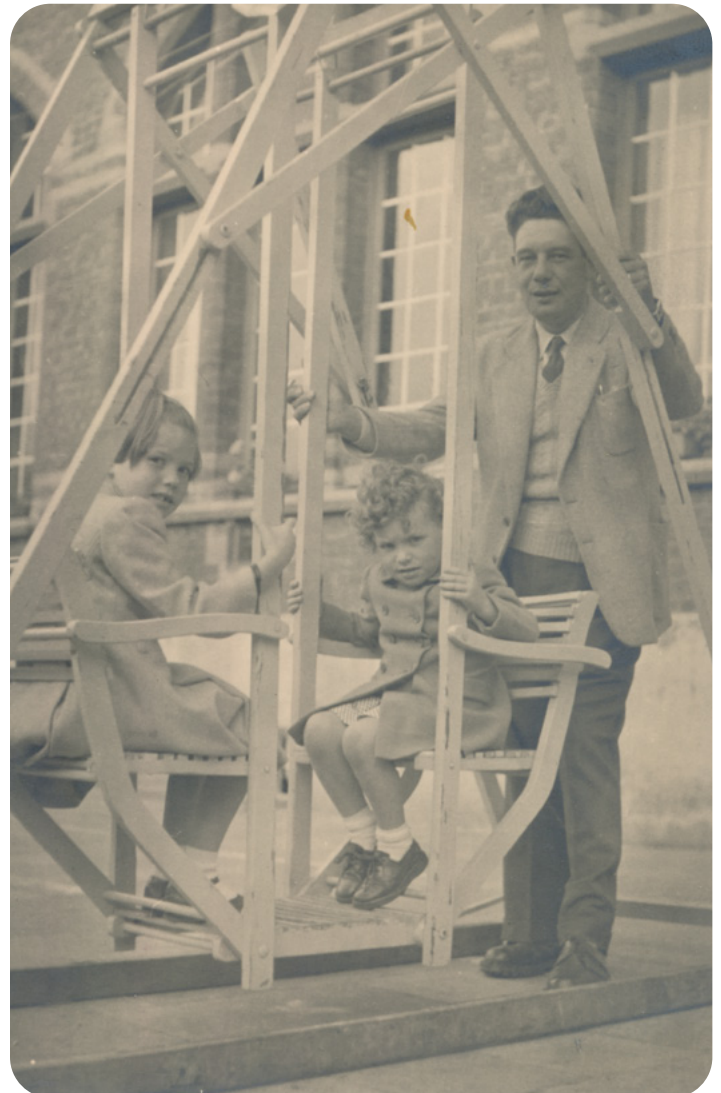
Verhuur van kleine huizen, appartementen. Bouw van gehele van huizen in de Karel Mertensstraat en de Adolphe Roobaertstraat door architect G. Henri (1929). Na WO II eerste appartementsgebouw met sociale woningen aan Van Overbekelaan door architecten Vanden Bossche en G. Brunfaut.

Tussen stad en natuur

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/ganshoren-tussen-stad-en-natuur

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/ganshoren

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief van de Stad Brussel

- » Stad Brussel – Archiviris
- » archieff.brussel.be/

OCMW Brussel

- » OCMW van Stad Brussel – Archiviris

Geschiedenis Haren

- » www.bruzz.be/samenleving/grensgevallen-5-haren-2014-07-31
- » www.bruzz.be/stedenbouw/laken-haren-en-heembeek-honderd-jaar-later-geen-dorp-de-stad-meer-2021-04-02

Erfgoedbank Haren

- » <https://erfgoedbankbrussel.be/haren>

Luchthaven Haren, SABCA

- » www.hangarflying.eu/2021/01/la-sabca-a-100-ans/
- » Door de jaren heen: van Haren naar Brussels Airport met luchtfoto's - Flightlevel
- » muntpunt.bibliotheek.be/catalogus/frans-van-humbeek/brussels-airport-history-haren-melsbroek-and-zaventem/boek/library-marc-vlacc_2454424

Lied over Haren-Buda

- » <https://youtu.be/5txJ09sEPwo>

Haren in de pré-historie

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-2

• IMMATERIEEL ERFGOED

Witloofcultuur

- » <http://erfgoed.brussels/ontdekken/de-brusselse-erfgoedinventarissen/inventaris-van-het-immaterieel-cultureel-erfgoed-ice/de-teelt-en-de-forcerie-van-witloof-in-brussel>
- » www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/witloofteelt-in-haren

• ONROEREND ERFGOED

- » Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)
- » www.hangarflying.eu/erfgoedsites/monument-slachtoffers-beide-wereldoorlogen-en-gedenkplaat-slachtoffers-bombardementen-op-haren/

Kasteel in Haren

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-kastelen

Castrum hoeve

- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-rurale-erfgoed

Artikel over landelijk erfgoed in Brussel, niet meteen een referentie naar Haren. Maar er zijn wel beelden van hoeves in Haren

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/extra-nummer-2013/artikel-en-13/view>

• WANDELINGEN

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/brussel-haren

JETTE

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» [Gemeente Jette – ArchivIris](#)

Heemkring Jette

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/geschied--en-heemkundige-kring-van-het-graafschap-jette-en-omgeving

Erfgoedbank Jette

» <https://erfgoedbankbrussel.be/jette>

Van stad tot platteland

» <https://erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/7e0a6dbd-4dc1-451f-b86d-4fdbf8b2cd2a>

Straatverhalen uit Jette

» <https://erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/cfd4eba5-54b2-4eda-817b-7d257241ae0f>

• MUSEA

» lamaisondelimage.be/

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/gemeentelijk-museum-van-graafschap-jette

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/museum-voor-abstracte-kunst

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/rene-magritte-museum

• IMMATERIEEL ERFGOED

Brood bakken

» klasinbrussel.be/activiteiten/van-graan-tot-brood-op-de-kinderboerderij-van-jette

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Abdij van Dielegem

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-abdij-van-dielegem

» www.jette.irisnet.be/nl/vrije-tijd/jetse-bezienswaardigheden

Lourdesgrot van Jette

» www.jette.irisnet.be/nl/vrije-tijd/jetse-bezienswaardigheden/onze-lieve-vrouw-van-lourdeskerk

» <https://erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/cfd4eba5-54b2-4eda-817b-7d257241ae0f>

» <https://www.essegem.be/audiowandeling-grotteke-van-jette>

» nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouw_van_Lourdesdomein

Withuis

» www.jette.irisnet.be/nl/vrije-tijd/jetse-bezienswaardigheden/withuis

Gallo-Romeinse villa

» www.jette.irisnet.be/nl/vrije-tijd/jetse-bezienswaardigheden/gallo-romeinse-villa

» https://erfgoedbankbrussel.be/mediabank/?fq%5B%5D=search_s_entity_name:%22Objecten%22&q=gallo%20romeinse%20villa&mode=gallery&view=horizontal

Tuinwijk van de Jetse Haard

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel

Ontworpen door architect Camille Damman. De wijk volgde het Engels model en vormt een netwerk van straatjes met huizen met 1 verdieping en een voortuintje. Binnen in de bouwblokken bevinden zich tuintjes die vroeger meestal als moestuin dienst deden.

Heymbosch

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel

In de wijk, die tijdens de jaren 1960 verkaveld werd, vind je homogene rijen van bel-etagewoningen, villa's en appartementsgebouwen die typisch zijn voor het ludieke modernisme, ook wel Robbedoesstijl genoemd. Spel van volumes en dynamische lijnen, voorkeur voor zigzaglijn en gebruik van felle kleuraccenten in gevels met veel hout, steen en beton

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/jette

KOEKELBERG

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» [Gemeente Koekelberg – Archiviris](#)

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/fr/musees/belgian-chocolate-village

» www.basilicakoekelberg.be/documents/museum.xml?lang=nl

• IMMATERIEEL ERFGOED

Raimundo, de reus van Koekelberg

» www.koekelberg.be/w/index.php?cont=2858&lg=2

Bakkerij Sirre (sinds 1935)

» sirre.be/nl/vestiging/patisserie-sirre-koekelberg-5083

Chocolatier Blondeel

» frederic-blondeel.be/

Godiva

» www.godivachocolates.eu/nl/ons-verhaal.htm

» nl.wikipedia.org/wiki/Godiva_Chocolatier

Chocolatier Guérin-Boutron

» www.bruzz.be/eat-drink/chocolademerk-opent-fabriek-koekelberg-2018-06-11

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Basiliek van Koekelberg

» www.basilicakoekelberg.be/documents/basilica/history.xml?lang=nl

Koekelbergse Haard

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel

Enkele maanden na haar oprichting in 1921 begon ze met de bouw van sociale woningen. Het bouwterrein werd verdeeld in meerdere percelen waarop telkens een andere architect aan de slag mocht. Dit om het stedelijke landschap te diversifiëren.

Brouwerij van Koekelberg

» discoverbrussels.wordpress.com/2021/02/14/la-grande-brasserie-de-koekelberg/

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/koekelberg

» www.basilicakoekelberg.be/documents/guided-tours.xml?lang=nl

LAKEN

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Heemkring Laca

» www.laca.be/

Laken Découverte

» www.laekendecouverte.be/

Epitaaf – Atelier Salu (beeldhoudersfamilie grafkunst & funerair erfgoed)

» www.epitaaf.org/epitaaf-vzw/

Erfgoedbank Laken

» <https://erfgoedbankbrussel.be/laken>

Geschiedenis Laken

- » www.bruzz.be/samenleving/honderd-jaar-geleden-werden-laken-heembeek-en-haren-plots-brussel-2021-03-25
- » www.bruzz.be/stedenbouw/laken-haren-en-heembeek-honderd-jaar-later-geen-dorp-de-stad-meer-2021-04-02

Lokale verhalen

» 1020stories.be

• MUSEA

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/design-museum-brussels
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/planetarium-brussel

• IMMATERIEEL ERFGOED

Boogschietersclub Laken

» www.gsr.be/

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Grafgalerij Laken

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel-nummer-8/artikel-8-5/view>
- » <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/11/30/markante-plekken-de-begraafplaats-van-laken/>
- » <https://www.bruzz.be/samenleving/kerkhof-laken-geeft-ondergrondse-geheimen-prijs-2016-11-16>
- » <https://www.epitaaf.org/rondleidingen/>

Godinfabriek

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel-nummer-8/artikel-8-3/view>

Brugmann ziekenhuis en kapel

- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/brugmann-eeen-parkziekenhuis-van-victor-horta>
- » www.chu-brugmann.be/nl/histo/horta2.asp

• NATUURLIJK ERFGOED

Parken

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel-nummer-14/artikel-14-11/view>

Sobieskipark

- » <https://monument.heritage.brussels/nl/buildings/38426>
- » leefmilieu.brussels/fiche/sobieski-park

Koloniale tuin

- » leefmilieu.brussels/fiche/koloniale-tuin
- » monument.heritage.brussels/nl/buildings/38425

Tuinen van de Bloemist

- » monument.heritage.brussels/nl/buildings/37728
- » leefmilieu.brussels/sites/default/files/content/jardins_fleuriste_nl.pdf
- » https://document.environment.brussels/opac_css/electfile/IF%20EV%20Parcs%20De%20Tuinen%20van%20de%20bloemist%20NL

Waterkersvijvers

- » neemdeel.leefmilieu.brussels/initiatives/bezoek-aan-de-waterkersvijver-van-laken
- » bruxelles-bruxellons.blogspot.com/2013/09/cresson-royal-et-bruxellois.html

• WANDELINGEN

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/alla-carte/brussel-laken
- » www.uitinbrussel.be/sites/default/files/050300_w37_in_de_koninklijke_bosjes_van_laken.pdf
- » klasinbrussel.be/activiteiten/buurtwandeling-het-industri%C3%ABle-laken

MOLENBEEK

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Gemeentearchief

- » www.molenbeek.irisnet.be/nl/ik-bezoek/geschiedenis/dienst-gemeentearchief

Geschiedenis Molenbeek

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/momuse-gemeentelijk-museum-sint-jans-molenbeek

Industrieel verleden Molenbeek

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/la-fonderie-brusselmuseum-voor-arbeid-en-industrie
- » bruxellesfabriques.be/

La Rose Blanche

- » www.laroseblanche.be/
- » <https://erfgoedbankbrussel.be/projecten>

Beeldenbank Brusselbinnestebuiten (metrosleuf in Molenbeek)

- » www.bruxelbinnenstebuiten.be/beeldenbank

Voedingsgeschiedenis in Molenbeek

- » www.bruzz.be/samenleving/voeding-de-stad-2-hoe-molenbeek-voorzichtig-terug-naar-de-stadslanbouw-gaat-2021-05-23

• MUSEA

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/imal
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/migratiemuseummigration
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/mima-millennium-iconoclast-museum-of-art

• IMMATERIEEL ERFGOED

Koffiebranderij Santos Palace

- » santospalace.be

• ONROEREND ERFGOED

- » Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Grafgalerijen

- » www.molenbeek.irisnet.be/nl/bestanden/toerisme/brochure-cimetiere-nl.pdf
- » <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-8/artikel-8-6>

- » <https://www.denys.com/projecten/gemeentebestuur-sint-jans-molenbeek-grafgalerijen>

Brasserie Vandeheuvel

- » www.beercity.brussels/home/2020/expo-58-brasserie-vandenheuvel-molenbeek

Tuinwijk Diongre (1922)

In 1922 kocht de gemeente een domein ter hoogte van wat later de Louis Mettwielaan zou worden. Architect Joseph Diongre werd gevraagd om de plannen te tekenen voor een honderdtal woningen. Hun architectuurstijl is geïnspireerd op de dorpsarchitectuur maar idealiseert ze ook: houten luiken, mansardedaken, dakkapellen, Franse balkons. De architect slaagt erin elk huis te individualiseren door middel van verschillende kleine architectonische details en een pictogram boven elke deur, zoals figuren die zich aan een vuurtje warmen of een druiventros omhoog houden. De wijk onderscheidt zich door de gevelafwerking van de huizen. De wijk is ook voorzien van een wasserij, die toegankelijk is voor alle bewoners.

Tuinwijk (1923) de Saulnier

Driehoekige wijk. De straatgevels zijn bekleed met blokken stampbeton versierd met bakstenen rechthoeken, typisch voor de stijl van architect De Saulnier. De huizen omvatten verscheidene woningen, elk met hun eigen ingang onder een luifel. Beide door huisvestingsmaatschappij Le Logement Molenbeekois, opgericht in 1899 om arbeiders een waardige woning te verschaffen.

Tuinwijk Accord-Mélodie (1938)

• NATUURLIJK ERFGOED

- » www.coördinatiezonne.be/downloads/CoZ-fichesNL-2019/CoZ-fiche9-19_lk_PRINT.pdf

• WANDELINGEN

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-jans-molenbeek

Stomen en Baden in Molenbeek

- » erfgoedapp.be/tour/392

NEDER-OVER-HEEMBEEK

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Blad Uil&Spiegel, artikels over lokale geschiedenis

» www.gcnohva.be/publicaties

Erfgoedbank Heembeek-Mutsaard

» <https://erfgoedbankbrussel.be/heembeek-mutsaard>

Geschiedenis Neder-Over-Heembeek

- » www.bruzz.be/samenleving/honderd-jaar-geleden-werden-laken-heembeek-en-haren-plots-brussel-2021-03-25
- » <https://www.bruzz.be/stedenbouw/laken-haren-en-heembeek-honderd-jaar-later-geen-dorp-de-stad-meer-2021-04-02>

• MUSEA

» www.radiology-museum.be/

• IMMATERIEEL ERFGOED

Schuttersclub

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/erfgoedveld/erfgoedverenigingen-1/koninklijke-en-keizerlijke-gilde-st-sebastiaan---noh

Frituur Bij Jef

- » www.bruzz.be/eat-drink/chez-jef-het-beste-frietkot-van-brussel-2017-12-08
- » www.rtbf.be/vivacite/article/detail_fritometre-2019-la-meilleure-friterie-de-bruxelles-est?id=10384767

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/brussel-neder-over-heembeek

OUDERGEM

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief

» Gemeente Oudergem – Archiviris

Erfgoedbank Oudergem

» <https://erfgoedbankbrussel.be/oudergem>

Mobiliteit in Oudergem door de jaren heen

» <https://erfgoedbankbrussel.be/webexposities/detail/fd70e174-5e81-4c93-9e00-0cae8fe2aad2>

Geschiedenis Oudergem

» www.oudergem.be/geschiedenis

Oudergemse verhalen en ambachten

» www.bruzz.be/culture/news/oudergemse-verhalen-en-ambachten-2007-12-22

• MUSEA

» www.oudergem.be/rood-klooster

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Van Lindt-Wijk (1922)

Deze tuinvijk langs de snelweg in Oudergem is de kleinste van België. De wijk met 89 woningen, ontworpen door de architecten Vanderslagmolen en Verbist, werd geopend in 1922. De huizen werden gebouwd in Engelse cottagestijl met een klein voortuintje en een grotere tuin achteraan.

Wijk Transvaal

Munitiefabriek die zich in 1898 vestigde in de gemeente gaf naam aan deze wijk waar arbeiders van deze fabriek woonden, naast wasvrouwen en strijksters.

• WANDELINGEN

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/oudergem>

» <http://erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/wandeling-in-het-rood-klooster>

SCHAARBEEK

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» Gemeente Schaarbeek – Archiviris

Archief OCMW

» OCMW van Schaarbeek – Archiviris

Dienst erfgoed en toerisme gemeente

» www.1030.be/nl/erfgoed-toerism
» klasinbrussel.be/activiteiten/schaarbeek-mijn-gemeente

Toponomie

» archiviris.be/nl/2020/07/06/het-poggeplein/
» www.1030.be/nl/geschiedenis-straatnamen

Onderwijsgeschiedenis

» De Nijverheidsschool in Schaarbeek, een school die Wetenschap en Kunst combineert – Archiviris
» archiviris.be/nl/2020/07/19/de-eerste-gemeentelijke-basisschool-van-schaarbeek/
» <https://archiviris.be/nl/2020/08/09/een-schaarbeekse-school-aan-zee/>

Geschiedenis Schaarbeek

» www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/geschiedenis-erfgoed-toerisme/geschiedenis-van-schaarbeek
» <https://www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/feesten-tradities/folklore-tradities/ezelstad>

Herinnering WO II

» www.1030.be/nl/news/ereveld-der-gefusilleerden-wordt-nationale-necropolis

• MUSEA

» www.trainworld.be
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/autrique-huis
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/biermuseum-van-schaarbeek
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/clockarium
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/maison-des-arts
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/museum-spontane-kunst

• IMMATERIEEL ERFGOED

Italiaans ijs maken

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/italiaanse-ijsventers-in-brusselse-straten

Stokerij Fovel

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/smaken-van-brussel/verhalen-met-grain-1/stokerij-fovel

Pogge/Alles es Just festival

» <https://www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/feesten-tradities/folklore-tradities/pogge>
» www.allesesjust.be/

Schutterskring Sebastiaansgilde

» www.1030.be/nl/content/gilde-sint-sebastiaan
» klasinbrussel.be/activiteiten/boogschieten-en-erfgoed-schaarbeek

Scharnaval

» <https://www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/feesten-tradities/folklore-tradities/carnaval-folklore-groepen/scharnaval>

Kriekenfeest

» www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/feesten-tradities/folklore-tradities/kriekenfeest

Spelen vroeger

» klasinbrussel.be/activiteiten/speelgoed-hier-en-daar-nu-en-toen

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Gemeentehuis van Schaarbeek

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-gemeentehuis-van-schaarbeek

Louis Bertrandlaan en Josaphatpark

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-louis-bertrandlaan

Tuinwijken Terdelt & Chomé (1921)

Ontwerpen door architect C. Roulet in opdracht van de Schaarbeekse Haard (opgericht in 1899) tijdens de jaren 20 aan de grens met Evere.

Ook nog bouw van sociale woningen (leengezinswoningen en appartementsgebouwen) in de wijk Helmet voor WO I door architect Henri Jacobs. Door Schaarbeekse Haard.

Tuinenwijk (1957)

Langs stadsnelweg Leopold III-laan ontstond deze wijk met vermenging van gebouwen in Internationale Stijl en klein rijwoningen. Deze wijk vertolkte de moderne visie op het idee van een tuinwijk, in een tal kenmerkend voor de jaren 50.

- **NATUURLIJK ERFGOED**

Het Josaphatpark

- » klasinbrussel.be/activiteiten/ezels-het-josaphatpark
- » <https://monument.heritage.brussels/files/buildings/22405/documents/Josaphatpark.pdf>
- » <https://archiviris.be/nl/2020/11/15/het-josaphatpark/>
- » <https://josaphat.brussels/nl>

- **WANDELINGEN**

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/ala-carte/schaarbeek
- » www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/geschiedenis-erfgoed-toerisme/ontdekkingstochten-bezoeken-en-wandelingen
- » www.1030.be/nl/cultuur-recreatie/geschiedenis-erfgoed-toerisme/te-zien-te-bezoeken/josaphatpark

SINT-GILLIS

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Gemeentedienst cultuur

» stgillis.brussels/services/culture/service-de-la-culture/

Archief gemeente

» Gemeente Sint-Gillis – Archiviris

Onderwijsgeschiedenis

» Louis Morichar, een echte kopman – Archiviris

» archiviris.be/nl/2020/08/23/la-roseraie-eeen-oase-van-rust-voor-kinderen-uit-sint-gillis/

» archiviris.be/nl/2020/07/26/academie-voor-schone-kunsten-van-sint-gillis/

800 jaar Sint-Gillis

» stgilles.brussels/wp-content/uploads/2018/01/St-Gillis-viert-zijn-800-jarige-bestaan.pdf

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/braille-museum

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/horta-museum

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/maf-museum-fantastische-kunst

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Algemeen

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/sint-gillis

Victor Boin zwembad

» www.bruzz.be/videoreeks/verborgen-sportparels/video-verborgen-sportparels-2-victor-boinzwembad

» www.hangarflying.eu/erfgoed/sites/victor-boin-journalist-en-piloot-wo-i/

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/zwembaden-en-openbare-baden>

Voetbalstadion

» www.bruzz.be/samenleving/grensgevallen-2-voetbalclub-union-2014-07-31

Grootschalige vastgoedoperatie door gemeente vanaf 1925 door bouw van goedkope woningen Vorstse Steenweg, Gisbert Combazstraat en Bosniëstraat:

Een van boeiendste experimenten met sociale woningen door J. Diongre, A. Delalieux, H. Derée en F. Van Meulecom. Deze architecten speelden met complementariteit of contrast van materialen en werkten in de hoogte.

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-gillis

» stgillis.brussels/places/doorheen-sint-gillis/?category=culture

SINT-JOOST-TEN-NODE

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» Gemeente Sint-Joost-ten-Node – ArchivIris

Archief OCMW

» OCMW van Sint-Joost – ArchivIris

Geschiedenis Sint-Joost-ten-Node

» www.sjtn.brussels/nl/cultuur-geschiedenis/geschiedenis-personen/sint-joost-gisteren-vandaag-morgen
» www.sjtn.brussels/nl/cultuur-geschiedenis/geschiedenis-personen/portretten

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/belfius-art-gallery
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/botanique
» www.brusselmuseums.be/nl/musea/charlier-museum

• IMMATERIEEL ERFGOED

Reuzen van Sint-Joost

» www.sjtn.brussels/nl/cultuur-geschiedenis/geschiedenis-personen/de-reuzen-van-sint-joost

Weven: Atelier van Lotte en René

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/immaterieel-erfgoed/schatten-van-mensen-3-2/atelier-lotte-en-rene

Onroerend erfgoed

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Armand Steurssquare

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-armand-steurssquare

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-joost-ten-noode

SINT-AGATHA-BERCHEM

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Heemkring Sint-Agatha-Berchem

» www.sint-achtenberg.be/

• IMMATERIEEL ERFGOED

Ambacht van snoepjes maken (Joris)

» www.joris-sweets.be/nl/
» www.bruzz.be/economie/snoepgoed-joris-muisjes-en-beertjes-lust-iedereen-2018-05-24

Processie heilige Sint-Agatha

» www.bruzz.be/samenleving/processie-heilige-sint-agatha-heilig-vieren-en-pintelieren-2020-02-09
» www.bruzz.be/samenleving/sint-agathaprocessie-brengt-350-mensen-op-de-been-2018-02-04

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Hoeve Pie Konijn

» monument.heritage.brussels/nl/buildings/35088

Moderne Wijk (1922-1925)

'Cité Moderne' werd in 1925 bekroond met de grote prijs op de Exposition des Arts Décoratifs in Parijs voor het avant-gardistisch ontwerp van architect Victor Bourgeois. De huizen en kleine appartementsgebouwen zijn gebouwd in een kubistische stijl zonder franjes, met rechte hoeken en platte daken. Zeer vernieuwend voor die tijd was het gebruik van gewapend beton. Elke woning is zo georiënteerd om het daglicht maximaal op te vangen. Nu veel problemen, o.a. door gebruik slechte beton. Huizen hadden oorspronkelijk geen badkamer. Door coöperatieve huurvennootschap De Moderne Wijk, opgericht door Bourgeois, zijn broer en een vriend Georges Rens. Plan was een geheel van 500 woningen met 22 huizentypes. Uiteindelijk werden er 274 woningen gebouwd van 15 types. Zelfde maatschappij liet na WO II nog 2 ensembles appartementsblokken bouwen, Jean-Christophe (1955-1958) en Hunderenveld (1978-1982).

• WANDELINGEN

» www.erfgoedklassen.brussels/lesmateriaal/victor-horta-en-de-art-nouveau/
» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-agatha-berchem
» <https://1082berchem.brussels/wp-content/uploads/2015/11/Circuit-comm%c3%a9moratif-version-web.pdf>
» <https://gardens.brussels/nl/groene-ruimten/kattebroek>

SINT-PIETERS-WOLUWE

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» Gemeente Sint-Pieters-Woluwe – ArchivIris

Bibliotheek Sint-Pieters-Woluwe

» sint-pieters-woluwe.bibliotheek.be/catalogus?q=geschiedenis%20sint-pieters-woluwe

Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe

» <https://erfgoedbankbrussel.be/sint-pieters-woluwe>

Onderwijsgeschiedenis

» archiviris.be/nl/2020/08/16/geboorte-en-ontwikkeling-van-de-gemeentescholen-van-sint-pieters-woluwe/

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/bibliotheca-wittockiana-museum-van-de-boekband-en-de-boekkunsten

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/trammuseum-brussel-museum-voor-het-stedelijk-vervoer-te-brussel

• IMMATERIEEL ERFGOED

Les géants de Stockel

» www.lesgeantsdestockel.be/

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Tuinwijk Pins Noirs (1923-1936)

Urbanist Louis Van der Swalmen ontwerpt een geheel van 250 tot 300 huizen op een driehoekig terrein. De typologie van de eengezinswoningen blijft tijdens de bouwperiode onveranderd: kleine, maar comfortabele huizen in een groene omgeving. De stijl evolueert van 'cottagestyle' naar een gematigd modernisme.

De Drevekens (1973-1978)

Deze wijk vormt een actuele invulling van het tuinwijkidee: een schijnbaar organische gegroeid netwerk van voetpaden, steegjes en trappen in een groene omgeving. Het onregelmatig grondpatroon geeft deze wijk een menselijke dimensie.

• NATUURLIJK ERFGOED

» Het Parmentier park – ArchivIris

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-pieters-woluwe

SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Onderwijsgeschiedenis

- » Frans Vervloesem, leraar in Sint-Lambrechts-Woluwe – Archiviris

Erfgoedbank Sint-Lambrechts-Woluwe

- » <https://erfgoedbankbrussel.be/sint-lambrechts-woluwe>

Geschiedenis Sint-Lambrechts-Woluwe

- » nl.woluwe1200.be/histoire-3/
- » nl.woluwe1200.be/wp-content/uploads/2015/01/DHistoriquesFR.pdf

Centre Albert Marinus

- » www.albertmarinus.org/

• MUSEA

- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/gemeentelijk-museum-sint-lambrechts-woluwe
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ucl-beeldentuin
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ucl-farmaceutisch-museum-albert-couvreur
- » www.brusselmuseums.be/nl/musea/ucl-tuin-van-geneeskragtige-planten-paul-moens

• IMMATERIEEL ERFGOED

Lenneke Mare Bedevaart

- » www.lecavzw.be/tradities/feesten/lenneke-mare-bedevaart-sint-lambrechts-woluwe-brussel

Lindekemalemolen

- » www.molenechos.org/molen.php?nummer=986
- » nl.woluwe1200.be/de-lindekemalemolen/

Windmolen, de Verbrande molen

- » nl.woluwe1200.be/de-windmolen/
- » www.molenechos.org/molen.php?nummer=939

• ONROEREND ERFGOED

- » Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Hof ter Musschen:

- » www.hoftermusschen.be/locatie/historiek/

Wijk Kapelleveld (1923-1926)

Net als Le Logis en Floréal in Watermaal-Bosvoorde werd deze tuinvijk bedacht door stedenbouwkundige Louis Van der Swaelmen, die de bouw ervan toevertrouwde aan de architecten Hoste en Pompe. Hij ontwierp een wijk in waaivorm gevormd door 3 hoofwegen en 3 zijlanen. Architecturaal zien we vermenging van 2 stijlen: woningen in regionalistische architectuur met zadeldak en bakstenen gevels (Pompe en Hoeben) en modernistische huizen in beton met plat dak (Hoste en Rubbers). De omtrek van de wijk is met het blote oog zichtbaar: de huizen zijn allemaal in hetzelfde materiaal opgetrokken met bepleisterde gevels, in kleuren gaande van wit naar donkergrijs, afhankelijk van de straat. De huizen beschikken over een tuintje vooraan en een grotere tuin aan de achterkant. Door coöperatieve huurdersvennootschap van het Kapelleveld.

• NATUURLIJK ERFGOED

- » Het René Pechère park – Archiviris
- » erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-woluwedal

• WANDELINGEN

- » erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/sint-lambrechts-woluwe
- » www.gs-esf.be/downloads/topoguides/2018_Woluwe_NL.pdf

UKKEL

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief OCMW

» OCMW van Ukkel – ArchivIris

Heemkring Ukkel

» ucclensia.be/

• MUSEA

» www.brusselmuseums.be/nl/musea/van-buuren-museum-tuinen

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Molièrelaan

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-molierelaan

Huizen en villa's

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/ukkel-huizen-en-villas

Observatoriumwijk

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-observatoriumwijk-in-ukkel>

Kerkhof aan Dieweg

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/het-kerkhof-aan-de-dieweg

Tuinwijk Homborch (1928-1930) of wijk Openlucht

» nl.wikipedia.org/wiki/Tuinwijken_in_Brussel

» monument.heritage.brussels/nl/Ukkel/Homborch/103/28637

De Ukkelse coöperatieve vennootschap voor de bouw van goedkope huisvesting stelde in 1928 voor om een kleine tuinwijk aan te leggen op de heuvel van Homborchveld. Op die manier wilde ze het grote aantal krotwoningen en bouwvallige woningen in de gemeente beperken. Het project werd toevertrouwd aan Fernand Bodson en omvatte 120 woonplaatsen, verdeeld over 27 verschillende huizenblokken.

De 6 miljoen bakstenen die nodig waren voor de bouw werden ter plaatste gemaakt om de kosten te drukken. Deze methode veroorzaakte echter ook problemen. Zo moest Fernand Bodson regelmatig zelf arbeiders gaan ronselen in het station om ze daarna mee te nemen naar de werf.

In 1929 werd de bouw van een bejaardentehuis aan het programma toegevoegd.

Met de nodige moeite werd uiteindelijk in 1930 de laatste hand gelegd aan het project.

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/ala-carte/ukkel

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Archief gemeente

» [Gemeente Vorst – Archiviris](#)

Voetbalgeschiedenis

» www.bruzz.be/samenleving/grensgevallen-2-voetbalclub-union-2014-07-31

• MUSEA

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/fondation-a-stichting

» www.brusselsmuseums.be/nl/musea/wiels-centrum-voor-hedendaagse-kunst

• IMMATERIEEL ERFGOED

Emallerie Belge, ambacht van emailbewerking

» www.emalleriebelge.com/

» www.beercity.brussels/home/2019/beer-emallerie-belge-brussels

• ONROEREND ERFGOED

» [Inventaris van het bouwkundig erfgoed \(heritage.brussels\)](#)

Abdij

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/in-het-hart-van-vorst/view>

Molièrelaan

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/de-molierelaan>

Brouwerij Wielemans-Ceuppens

» www.beercity.brussels/home/2020/brasserie-wielemans-ceuppens-wiels-fonderie

» www.erfgoedcelbrussel.be/nl/themas/buurt-wijken/wiels-of-brouwerij-wielemans-ceuppens

Tuinwijk Forest-Vert (1922) of wijk Kersbeek

Van deze wijk, die in 1922 werd ontworpen door architect Henri Van Montfort in opdracht van de Vorstse Haard, blijven vandaag maar twee huizenblokken meer over. De rest werd afgebroken om plaats te maken voor sociale woningen. Ze bestond voor 2/3 uit arbeiderswoningen, terwijl her overige derde bestemd was voor de kleine burgerij. De wijk in een groene omgeving vermengd kleine meergezins- en eengezinswoningen in een wirwar van voetgangersstraatjes. Uitbreiding met flatgebouwen, tussen 1950 en 1963 en in 1976.

Tuinwijk Messidor of wijnwijk

Recentere tuinwijk gebouwd in jaren 50 door G. De Hens. De straatnamen (Wijnoogstdreef, Tastevindreef, Wijnpersdreef) herinneren aan grote wijngaard van de nabijgelegen abdij van Vorst.

• NATUURLIJK ERFGOED

Dudenpark

» leefmilieu.brussels/fiche/dudenpark

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/de-weergangen/wandeling-door-de-abdij-van-vorst

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/ala-carte/vorst

WATERMAAL-BOSVOORDE

• ARCHIEF EN GESCHIEDENIS

Centrum voor lokale geschiedenis

» Het centrum voor lokale geschiedenis – Watermaal-Bosvoorde

• IMMATERIEEL ERFGOED

Schape herderen

» www.chantdescailles.be/les-poles/elevage/

• ONROEREND ERFGOED

» Inventaris van het bouwkundig erfgoed (heritage.brussels)

Steentijdsite

» <http://erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/artikels-van-het-tijdschrift-erfgoed-brussel/nummer-14/artikel-14-4/view>

Tuinwijken Floréal en Le Logis (1922)

» erfgoed.brussels/links/digitale-publicaties/pdf-versies/bskg/tuinwijken-le-logis-en-floreal

Dit zijn waarschijnlijk de twee bekendste stadwijken. Ze dienden dan ook al meermaals als filmlocatie. Ze werden allebei ontworpen door stedenbouwkundige Louis Van der Swaelmen en architect Jean-Jules Eggericx.

De wijk Floréal werd gebouwd op initiatief van een coöperatieve vennootschap opgericht in 1922 door werknemers van de Waalse krant *Le Peuple*. In totaal telt de wijk 630 huizen, waarvan 350 eengezinswoningen. Zoals de naam al laat vermoeden, werden alle straten genoemd naar een bloem. Ze volgden de bochten en hellingen van het terrein en werden geritmeerd door Japanse kerselaars en gevarieerde heggen.

Tuinwijk Le Logis dateert uit dezelfde tijd. De werken vonden plaats in verschillende fasen tussen 1922 tot 1951. De wijk telt 726 eengezinswoningen, verdeeld over straten met dierennamen.

Beide wijken bieden minder gegoede gezinnen niet alleen gezonde en harmonieuze woningen in cottagestijl, maar ook degelijke collectieve voorzieningen (scholen, sportterreinen, dispensarium, bioscoop, ...).

• NATUURLIJK ERFGOED

Tournay-Solvaypark

» leefmilieu.brussels/fiche/tournay-solvaypark
» klasinbrussel.be/locaties/poort-naar-het-zoni%C3%ABnwoud-tournay-solvay-park

• WANDELINGEN

» erfgoed.brussels/ontdekken/publicaties/rondleidingen/a-la-carte/watermaal-bosvoorde

Foto voorpagina

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe, Collectie Lydia De Keuster

Kinderen spelen op de plaats waar nu de Herendallaan is. Op de achtergrond: de huizen van de Gersisstraat.

Foto p4

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Archief van de Chiro van Stokkel

Op de foto zien we chirojongens op het Dumonplein ter gelegenheid van één of ander evenement in Sint-Pieters-Woluwe. De foto werd genomen in 1973.

Foto p14

© Erfgoedbank Oudergem - Collectie Noël Provoost

Op de foto zien we een jongetje in een zeepkist in 1959 in Oudergem. Het was de start van de eerste zeepkistenkoers in de Emile Rotiersstraat, dan ging het bergaf door de Franciscus Vandeveldestraat. Dominique Biebuyck was aan het stuur van auto nr. 3 gebouwd op het stramien van een oude kinderwagen met hout, balatum, gordijnroeden en remkabels van een fiets. Noël Provoost duwt de auto. Achteraan de fantastische wagen van Olivier Biebuyck (nr. 22), die de eerste prijs gewonnen heeft voor de mooiste wagen. De besturing had twee onafhankelijke assen voor de wielen, al de andere hadden de voorwielen van een kinderwagen met centrale as.

Foto p18

© Erfgoedbank Brussel - Collectie Vincen Beeckman

Twee tieners staan aan de kickertafel van de jeugdclub 'Les Caves' aan Anneessens, Brussel. De foto werd genomen tussen 1970 en 1979.

Père of priester Filip was Philippe Heymans, een priester die in de Anneessens-wijk in de jaren '70 en '80 jeugdclub 'Les Caves' openhield in de Artesiëstraat, in het huis waar priester Heymans ook woonde, het eerste pand rechts naast het klooster in de straat. Gedurende meer dan 15 jaar leidde hij de jeugdclub met meer dan 100 jongeren in de rue d'Artois. Fotografie was één van zijn grote passies.

Bron: <https://www.bruzz.be/culture/art-books/pere-filip-de-vergeten-jeugdheld-van-de-anneessenswijk-2020-02-20>

Foto p19

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Archief van de Chiro van Stokkel

Op de foto zien we chirojongens (van de Chiro van Stokkel) op het Dumonplein ter gelegenheid van één of ander evenement in Sint-Pieters-Woluwe. De jongeren organiseerden een wedstrijdje schoenwerpen. De foto werd genomen in 1973.

Foto p21

© Erfgoedbank Brussel - Collectie Eleni Daskalou & Epaminondas Daskalos

Een Griekse vader en zijn kinderen zitten voor hun woonhuis in Sint-Jans-Molenbeek. De foto werd genomen in 1966. De vader werkte op dat moment in de Citroënfabriek in Vorst. Op de foto zien we een klein meisje dat een pop draagt en een jongen die een draagbare radio vasthoudt.

Foto p22

© Erfgoedbank Ganshoren - Collectie Wim Noppe

Op de foto zien we Henri Meert die met zijn twee kinderen poseert op de schommelstoel op de Vlaamse kermis in Ganshoren. De Vlaamse kermis was ten voordele van de Sint-Lutgardisschool, in 1950.

Foto p23

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Archief van de Chiro van Stokkel

Op de foto zien we een chiroleider die klarinet speelt voor een koe op een boerderij tijdens een bivak in Sint-Pieters-Woluwe. De foto werd genomen tussen 1948 en 1952.

Foto p24

© Erfgoedbank Jette - Collectie Lea Moyens - Vanhaeren

Hier zien we een familieportret in het Garcetpark in Jette. De foto werd genomen tussen 1950 en 1970. Op de achtergrond zien we dat het kermis is op het Kardinaal Mercierplein. Met kermissen was het de gewoonte dat de familie langskwam. Een jongetje zit op een fiets. Eén meisje houdt een pop in haar arm. Tevens zit er een meisje bij een poppenwagen. Een kapsel met vlechten was toen enorm populair. Het reclamebord Picon hangt tegen de gevel van café De Breughel.

Foto p25

© Erfgoedbank Jette - Collectie Marcel de Schrijver

Op de foto zien we kinderen op het Oude-Afspanningsplein met op de achtergrond de paardenmolen en de schommels van de Sint-Annakermis te Jette. De foto werd genomen in 1951.

Foto p30

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Archief van de Chiro van Stokkel

Chirojongens verzamelen zich rond een spelbord op de koer van de bivakplaats in Sint-Pieters-Woluwe. De foto werd genomen in 1973.

Foto's p31

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Pierre De Man en Gilberte Mommaerts

Foto 1: Op de foto zien we twee kinderen op de kermis in Sint-Pieters-Woluwe in 1950.

Foto 2: Op de foto zien we kinderen op de draaimolen tijdens de kermis in augustus 1956. Er was tweemaal per jaar kermis op het Dumonplein in Stokkel: in de week van de Plechtige Communie, en met 15 augustus.

Foto 1 p33

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Stoffen - Cordemans

Op de foto zien we een kraam in de Vlaamse kermis in Stokkel, Sint-Pieters-Woluwe. Kraam VKAJ - Fancy fair Stokkel in het jaar van de Wereldtentoonstelling Expo 58, in 1958.

Foto 2 p33

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Andrea De Keuster

Kinderen spelen in de "tuin" op een zelfgemaakte schommel met achter hen een zelfgemaakt tuinhuisje. Op de achtergrond de bouwverf van het huis nr 65 in de Kerkstraat. De foto werd genomen tussen 1961 en 1963 in Sint-Pieters-Woluwe.

Foto p34

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Lydia De Keuster

Kinderen spelen in een zandbak op de plaats waar nu de Herendallaan is ter hoogte van Nr 61, aan de wasserij van Gustaaf De Keuster. Op de achtergrond zijn de huizen van de Kerkstraat en de Gersisstraat. De foto werd genomen in 1954 in Stokkel, Sint-Pieters-Woluwe.

Foto p35

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Van Hoorebeke-Hautier

Op deze foto zien we een moeder en haar twee kinderen voor een restaurant voor de paardenrenbaan op de Salomélaan. Het kleine meisje staat op een step. De foto werd genomen in 1930.

Foto p36

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Godelieve Van Leuven

Kajotsters in Sint-Pieters-Woluwe: op de foto zien we de jongste afdeling van de VKAJ, spelend met de hoelahoep. De foto werd genomen in 1959.

Foto p35

© Erfgoedbank Sint-Pieters-Woluwe - Collectie Van Hoorebeke-Hautier

Op deze foto zien we een moeder en haar twee kinderen voor een restaurant voor de paardenrenbaan op de Salomélaan. Het kleine meisje staat op een step. De foto werd genomen in 1930.

Foto 1 p37

© Erfgoedbank Oudergem - Collectie Anne De Bley

In de A. Meunierstraat 99, vóór de winkel van hun ouders, poseren Maurice, Paula en Anne De Bley met een fiets. De 'Bollenwinkel' waar vooral zuivelproducten werden verkocht, bleef bestaan tot 1975. De winkel bevond zich aan de terminus van tram 25 en 35 en was een echte trekpleister voor kinderen want je kon er voor 1 frank snoep kopen. De foto werd genomen in 1955 in Oudergem.

Foto 2 p37

© Erfgoedbank Oudergem - Collectie Christine Kumps

Op de foto zien we kinderen die de zeepkist bewonderen van het jongetje. Er werd een zeepkistenwedstrijd georganiseerd in 1963 in Oudergem. De wedstrijd vond plaats op een zondagnamiddag in oktober in de Emile Rotiersstraat.

Jaar: 2021

Uitgave: Erfgoedcel Brussel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Samenstelling: Annelies Tollet

